

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 37. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm2220.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Paradis.

Gud havde plantet en Abild-Gaard og Lyst-Have fra Øster-Lide, som fire Floder vandede, og en af dem hedder *Phison*, den omslynger Guld-Landet *Havila*, hvis Guld er purt og som er rigt paa Ædelstene, men den anden Flod hedder *Gihon* og gaaer rundt om *Æthiopien*, den Tredie, *Hiddekel*, flyder østenfor *Assyrien*, og *Phrath* er den Fjerde.

I denne Have satte Gud Mennesket til at dyrke og bevogte den, og *Livets Træ* stod midt i Haven, og Gud sagde 38til Mennesket: du maa frit æde af alle Træer i Haven, men af *Kundskabs-Træet* paa Godt og Ondt skal du ikke æde, thi paa hvilken Dag du æder deraf, er du dødsens. Slangen, som var det *klogeste Dyr*, sagde imidlertid til Kvinden: har Gud ikke forbudt jer at æde af alle Træer i Haven? Nei, sagde Kvinden, Gud har tilladt os at æde af alle Træer, undtagen af Et, der staaer midt i Haven, som Han sagde vi skulde ikke æde af, for saa døde vi. Ei, sagde Slangen, det har ingen Nød, I døer, men Gud veed nok, at naar I æde deraf, faae I Øinene op og blive som *Guder* til at kiende Godt og Ondt. Da nu Kvinden saae at Træet var værdt at æde af, fandt Synet behageligt og Vidskaben deilig, saa tog hun af Frugten og aad og fik sin Mand til at gjøre ligesaa. Da fik de begge To Øinene op og saae, de var nøgne, og de gjorde sig Bælter af Figen-Blade, men da de i Tus-Mørket hørde Guds Røst som lød i Haven, da krøb de bag Træerne i Skjul for Guds Ansigt, indtil Han kaldte og sagde: Adam! hvor er du? Jeg blev bange, da jeg hørde din Røst, sagde Adam, fordi jeg er nøgen! Og hvem, sagde Gud, har fortalt dig, at du er nøgen, med mindre du har ædt af det Træ, som jeg saa strængelig forbød dig? Ja, sagde Adam, den Kvinde Du gav mig til Mage, hun gav mig Noget af det Træ som jeg aad. Da sagde Gud til Kvinden: hvi gjorde du det? Slangen, sagde hun, fik mig narret til at æde! Da dømde Gud mellem Kvinden og Slangen og satte Splid imellem dem og deres Sæd, og sagde til Slangen: Kvindens Sæd skal kløve din Isse og du skal stikke ham i Hælen. Men til Kvinden sagde Gud: paa Kummer og Suk faaer du nu Overflødighed, dine Børn skal du føde med Smerte, og Manden som din Hu staaer til, skal beherske dig! Og til Adam sagde Gud: fordi du laande Øre til Kvindens Røst og aad af det Træ jeg forbød dig, da skal Jorden være gjenstridig under dine Hænder og bære dig Torne og Tidsler og i dit Ansigts Sved skal du æde dit 39Brød, til du synker i Støvet, som du er taget af, thi af Jord est du kommen og til Jord skal du blive.

Da gjorde Gud *Adam* og *Eva* en Klædning af Skind og drev dem ud af Paradis, sigende: Adam er blevet som En af os til at kiende Godt og Ondt, mon han skulde have Lov til at plukke Udødeligheds Frugt af *Livets Træ*! Tilmed satte Gud Cherubim paa Vagt med funklende, flagrende Sværd, som spærrede Veien til *Livets Træ*, og Adam boede derudenfor.

Baade fordum og nys har de Lærde været meget tvivlraadige om, hvordan Man bedst skulde forklare sig denne vigtige og mageløse Efterretning om Menneske-Slægts tidligste Barndom, og var det før sædvanligst at tage den bogstavelig som en aabenbaret Historie, da er det nu hardtad almindeligt at betragte den blot som en mærkelig Mythe fra den graa Old-Tid. Hvilken af Delene Man vælger, bliver Tingene imidlertid omtrent den samme, naar Syns-Punkten kun ikke forrykkes, ved at sætte *Jødernes* Hellige Skrift i en *skiæv* Forbindelse med den *Christne Tro*, hvad vore Skrift-Kloge siden Reformationen ret med Flid har gjort; thi som et almindeligt *Opreisnings-Middel* forudsætter Christendommen vist nok et almindeligt *Fald*, men Faldets Virkelighed beviser aabenbar ikke det mindste for Opreisningens, hvorfor ogsaa *Jøderne* i atten Aarhundreder antog det Ene og forkastede det Andet.

Naar vi nu lade al barnagtig Kiævlen fare, da bliver Spørgsmaalet blot, hvordan Man bedst skal forstaae den mageløse af hjemlede Efterretning om Menneske-Slægts lykkelige og uskyldige Barndom, der, ved et ulyksaligt Feiltrin og tilsvarende dybt Fald, tog den sørgelige Vending, som Menneskets Natur-Stand under alle Himmel-Egne kun alt for godt lærer os at kiende. Lettelig enes vi da vel ogsaa, deels om det, at havde Mennesket ei før sit Fald havt lysere Øieblikke og bedre Dage end siden, blev hele Levnets-Løbet uforklarligt, og 40deels om at Mennesket i sin tidligste Barndom ei faldt som en gammel Philosoph men som et Barn, saa Fortællingen vanskelig kan tages for barnlig. Selv *Slangen* kan, trods sit fabelagtige Udseende, neppe undværes, thi naar Man veed hvad Man siger, hvad de Lærde jo maae, da bliver det en grov Injurie mod Menneske-Slægten at sige, den har fristet og forført *sig selv*, og en reen Guds-Bespottelse at skyde Skylden paa den *medskabte* Sandselighed, saa en *udvortes* Frister er aldeles nødvendig.

Paradiset lader sig heller ikke godt sprænge i Luften, især for de Floders og Landes Skyld, som udtrykkelig nævnes, men vist nok kan Man ikke tænke sig Abild-Gaarden saa lille som sædvanlig, da den maatte være bestemt til hele Menneske-Slægten, i det Mindste i Barndommen og formodenlig i Ungdommen med. Det er derfor neppe urimeligt at antage, det var netop hele det samme Jord-Strøg i Øst og Vest, hvor Man endnu tænker sig Menneske-Slægts Vugge, og hvor vi bestemt veed, den Universal-Historiske Skue-Plads var giennem hele dens Ungdom, altsaa de deilige, milde Egne fra *Himmel-Bjergene* rundt om Middel-Havet til *Herkules-Støtterne*. Ved tre af Floderne tænker Man da uvilkaarlig paa *Ganges*, *Euphrat* og *Nilen*, der i Old-Tiden spillede saa udmærket en Rolle, som store Patte-Flasker for Folkene i Barndommen, der naturligiis siden blev overflødige og brugtes kun af blødsødne Skrællinger, mens de raske Unger-Svende udspyttede Patten, pløiede det vilde Hav, besteg de høie Bjerge og forsøgte sig i Verden. Naar Man nu

sporer de tre *Paradis-Floder* saa kiendelig, kan Man ikke godt finde sig i at den Fjerde skulde være aldeles forsvundet, og vover heller at gjætte paa *Amazon-Floden* (Maranhon) i *Syd-Amerika*, som skal have en slaaende Lighed med de Andre, og hvorpaa det passer udmærket godt, hvad der skrives om *Phison*, at den flyder om Guld og Ædelstene. 41Sligt kan jo vel synes Mange latterligt, for det vilde Havs Skyld, der skiller *Amerikas* Guld-Land fra *Afrikas*, men det var ikke saa urimeligt, om Jor den engang i sine unge Dage havde hængt rigtig sammen, og Abild-Gaarden havt ligesaa forsvarligt et Hegn mod Vesten i *Andes-Bjergene*, som mod Østen i *Himmel-Bjergene*, og *Havila*-Navnet synes virkelig at være blevet siddende i *Abylæ* som Man veed er Navnet paa En af Herkules-Støtterne.